

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO W I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM
IM. ZYGMUNTA KRASIŃSKIEGO W CIECHANOWIE**

1. Podstawa prawna:

Statut I Liceum Ogólnokształcącego im. Zygmunta Krasińskiego w Ciechanowie

2. Cele oceniania osiągnięć uczniów na lekcjach języka polskiego:

- a. diagnoza
- b. gromadzenie informacji na temat postępów ucznia w zakresie:
 - znajomości dziedzictwa literackiego i kulturowego
 - rozumienia tradycji narodowej i europejskiej oraz rozpoznawania jej obecności we współczesnej literaturze
 - interpretacji dzieł literackich w różnych kontekstach
 - rozpoznawania i hierarchizowania wartości w omawianych dziełach literatury
 - orientacji w zjawiskach artystycznych we współczesnej kulturze i ich wartościowania
- c. klasyfikowanie
- d. różnicowanie (badanie predyspozycji ucznia)
- e. ewaluacja programów i metod

3. Obszary oceniania:

- a. wiedza
- b. umiejętności
- c. postawy - aktywność

4. Skala ocen:

- zgodnie z ZWO I LO w Ciechanowie

5. Wymagania na określoną ocenę

UCZEŃ, KTÓRY NIE SPEŁNIA WYMAGAŃ OKREŚLONYCH NA OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ OTRZYMUJE OCENĘ **NIEDOSTATECZNĄ**.

NA OCENĘ **DOPUSZCZAJĄCĄ** UCZEŃ POTRAFI:

- rozwinąć temat (częściowo)
- odczytać najistotniejsze sensy na poziomie znaczeń dosłownych
- rozpoznać utwór w kontekście epoki
- skonstruować w miarę spójną i przejrzystą kompozycyjnie wypowiedź
- zredagować wypowiedź z reguły poprawną składniowo, choć niebogatą w słownictwo i niejednorodną stylistycznie

- częściowo odnaleźć w tekście wartości ogólnoludzkie
- przyporządkować autorom tytuły i głównych bohaterów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- określić ramy chronologiczne omawianych epok literackich.
- dobrać właściwe teksty literackie
- odnaleźć główną ideę tekstu
- określać tematykę utworów
- wyjaśnić znaczenia nazw omawianych epok literackich
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich
- wskazać cechy postaw i wzorców osobowych
- wskazać cechy prądów umysłowych i artystycznych
- posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami
- streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych z listy lektur obowiązkowych.
- opisać elementy świata przedstawionego
- rozpoznać najważniejsze środki stylistyczne w utworach literackich omawianych epok
- scharakteryzować głównych bohaterów literackich.
- częściowo odnaleźć hasła i ideały epoki w tekstach literackich
- częściowo scharakteryzować wizję świata i człowieka w danym utworze i epoce
- dostrzec najbardziej charakterystyczne dla epoki motywy literackie
- znać i rozróżniać podstawowe funkcje językowe tekstów (informatywna, impresyjna, ekspresyjna)

NA OCENĘ **DOSTATECZNĄ** UCZEŃ POTRAFI TO, CO NA OCENĘ
DOPUSZCZAJĄCĄ, A PONADTO:

- omówić temat poprzez odtworzenie wiadomości
- trafnie dobrać materiał, choć sporadycznie wykorzystać go w funkcji argumentacji
- ujmować tekst literacki w kontekście (filozoficznym, estetycznym, historycznym), jednak sporadycznie
- dostrzegać w tekście literackim wartości uniwersalne i wyrażać odtwórcze sądy wartościujące
- głównie dosłownie odczytywać utwory, choć również rozpoznawać ich ukryte znaczenia
- wybrać formę wypowiedzi dostosowaną do tematu, ale nie w pełni konsekwentnie ją zrealizować
- stworzyć w miarę spójną, przejrzystą wypowiedź
- poprawnie i spójnie posługiwać się językiem (występujące odstępstwa od normy nie zakłócają komunikacji językowej)
- dostosować styl i słownictwo do wybranej formy wypowiedzi i jej funkcji (nie zawsze jednak zostaje zachowana jednorodność stylistyczna)
- opowiadać fabułę utworów
- wyjaśnić sensy pojęć
- wskazać cechy gatunków
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi
- wskazać związki omawianych epok z wcześniejszymi okresami
- odnaleźć hasła i ideały epoki w tekstach literackich
- opisać motywy literackie, odwołując się do omawianych utworów
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich
- scharakteryzować podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omówionych utworów literackich
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach, odwołując się do omówionych utworów literackich

- wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich omawianych epok
- określić problematykę omawianych utworów
- częściowo wskazać nawiązania do tradycji literackiej
- fragmentarycznie scharakteryzować właściwy epoce kanon piękna
- dostrzegać najważniejsze różnice i podobieństwa między światopoglądami i estetykami poszczególnych epok , częściowo rozpoznawać style w sztuce i konwencje artystyczne

NA OCENĘ **DOBRA** UCZEŃ POTRAFI TO, CO NA OCENĘ DOSTATECZNĄ, A PONADTO:

- sproblematyzować tok wypowiedzi
- dobrać wystarczający dla wykorzystania w funkcji argumentacji zakres materiału
- przywoływać konteksty i trafnie je komentować
- formułować sądy wartościujące
- odczytywać ukryte (metaforyczne) znaczenia utworów
- nadać wypowiedzi konsekwentnie poprawną i spójną formę
- zgodnie z normą posługiwać się leksyką, fleksją, frazeologią, składnią
- zachować jednorodną konwencję stylistyczną
- wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok
- porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich
- scharakteryzować koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich
- dostrzegać istotne różnice i podobieństwa między światopoglądami i estetykami poszczególnych epok
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w danym utworze i epoce
- wskazać dominantę kompozycyjną i myślową oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego
- zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce
- ocenić bohaterów literackich wg różnych kryteriów, m.in. w kontekście epoki, zwracając uwagę na komplikację psychologiczną postaci, uwikłania w problemy moralne, społeczne i inne
- odnaleźć hasła i ideały epoki w tekstach kultury
- określić funkcje nawiązań do tradycji literackiej
- wskazać korespondencję sztuk
- rozpoznawać style w sztuce i konwencje artystyczne
- wykryć uwarunkowania doboru gatunków literackich, przedstawić ich ewolucję
- porównać utwory literackie ujęte w programie nauczania, wskazując na najważniejsze podobieństwa i różnice
- zarysować ewolucję w ujęciu wybranych motywów, tematów, toposów

NA OCENĘ **BARDZO DOBRĄ** UCZEŃ POTRAFI TO, CO NA OCENĘ DOBRĄ, A PONADTO:

- skonstruować wyraźną, w pełni logiczną koncepcję rozwinięcia tematu
- kształtować logiczną, przejrzystą, spójną wewnątrznie wypowiedź
- trafnie dobrać materiał i właściwie wykorzystać go w funkcji argumentacji

- funkcjonalnie stosować cytaty
- odczytywać teksty kultury w stosownych kontekstach
- wskazywać w literaturze wartości uniwersalne i formułować własne sądy wartościujące
- wykazać się pogłębionym odczytaniem znaczeń ukrytych utworów, ich sensów metaforycznych
- świadomie wybrać i ukształtować formę wypowiedzi, trafnie posługiwać się różnymi znakami spójności tekstu
- operować językiem w pełni poprawnym
- świadomie i celowo różnicować składnię, słownictwo i frazeologię
- celowo dobierać stylistyczne środki językowe
- dokonać interpretacji porównawczej tekstów ujętych w programie nauczania
- swobodnie posługiwać się cytatami
- przedstawić ewolucję bohatera literackiego oraz wybranych gatunków literackich na podstawie omawianych utworów
- przedstawić ewolucję w ujęciu wybranych motywów, tematów, toposów
- wyjaśnić funkcję motywów antycznych i symboli biblijnych w poznanych utworach literackich
- rozpoznać i określić funkcje nawiązań do tradycji we współczesnym utworze literackim lub filmie
- samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką., a także rozpoznając przenośne znaczenie dzieła (metaforyczne, symboliczne, alegoryczne, paraboliczne)
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki (w tym tekstu literackiego), ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny sztuki
- dowodzić własnych racji w ocenie dzieła sztuki
- dokonać syntezy twórczości literackiej (epoki, autora, prądu)
- dokonać pisemnej parafrazy i stylizacji literackiej tekstu

UCZEŃ OTRZYMUJE OCENĘ **CELUJĄCĄ**, JEŚLI WYKRACZA POZIOMEM WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI POZA WYMAGANIA OKREŚLONE NA OCENĘ BARDZO DOBRĄ

6. Rodzaje aktywności ucznia podlegające ocenianiu:

- wypowiedzi ustne
- udział w dyskusji (waga argumentów, etyka i kultura wypowiedzi, dokumentowanie tez)
- praca ucznia na lekcji
- prace pisemne sprawdzające w różnej formie
- prezentacje w klasie (referaty, recytacje, efekty własnych działań twórczych)
- praca w grupie
- wykonywanie zadań domowych
- sporządzanie notatek
- wykonywanie dodatkowych zadań samodzielnie przez ucznia

7. Sposoby (formy) sprawdzania postępów uczniów i ich wagi

W celu oceniania postępów ucznia stosuje się następujące sposoby (formy) sprawdzania wiadomości i umiejętności :

1. Prace klasowe (co najmniej dwie w semestrze spośród niżej wymienionych, zapowiedziane z minimum tygodniowym wyprzedzeniem):
 - wypracowanie będące dłuższą samodzielną wypowiedzią o różnym charakterze, np. rozprawka , esej, wypowiedź interpretacyjna (przedmiotem rozważań może być utwór literacki, fragment tekstu jako klucz do odczytania utworu, sposób ujęcia motywu, tematu w utworach)
 - sprawdzian wiadomości dotyczący treści i problematyki omawianych tekstów literackich, wiedzy o epoce,
 - test sprawdzający umiejętność czytania ze zrozumieniem
 - sprawdzian z wiedzy o języku
- 2) Dyktando lub test diagnozujący osiągnięcia uczniów po gimnazjum
- 3) Niezapowiedziana kartkówka obejmująca materiał z ostatnich trzech lekcji
- 4) Pisemne prace domowe
- 5) Wypowiedzi ustne na zadany temat dotyczące omawianych tekstów literackich, zjawisk kulturowych i językowych
- 6) Inne, np.:
 - Prace stylistyczne i notatki
 - Referaty
 - Prezentacje wyszukanych i opracowanych materiałów źródłowych
 - Głos w dyskusji
 - Recytacja utworów literackich i udział w przedstawieniach teatralnych organizowanych na terenie szkoły

8. Wymagania dotyczące form podlegających ocenianiu:

- a. Sprawdziany, testy i kartkówki - przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów :
 - 100%-90% - ocena bardzo dobra
 - 89%-75% - ocena dobra
 - 74%-55% - ocena dostateczna
 - 54%-41 % - ocena dopuszczająca
 - 40% - 0% - ocena niedostateczna

Ocenę celującą uczeń uzyskuje w przypadku gdy osiągnie 95% punktów i rozwiąże zadanie dodatkowe

- b. Wypracowania „z kluczem”, typu maturalnego - przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów :
 - 100%-95% - ocena celująca

- 94-86% - ocena bardzo dobra
- 85%-65% - ocena dobra
- 64%-46% - ocena dostateczna
- 45%-31% - ocena dopuszczająca
- 30%-0% - ocena niedostateczna

- c. Odpowiedź ustna - wymagania dotyczą rzeczowości, stosowania pojęć z zakresu historii i teorii literatury, umiejętności formułowania dłuższych wypowiedzi pod względem kompozycji, składni i leksyki, a także logiki
- d. Praca domowa - zaprezentowanie wiadomości i umiejętności; nieusprawiedliwiony brak pracy domowej (ustnej lub pisemnej) skutkuje oceną niedostateczną
- e. Aktywność na lekcji - samodzielne wyciąganie wniosków, praca z tekstem

9. Formom aktywności uczniów (kategoriom ocen bieżących) przypisuje się następujące wagi:

Lp.	Kategoria ocen	Waga
1.	Zadanie maturalne	3
2.	Sprawdzian z epoki	3
3.	Odpowiedź ustna	2
4.	Czytanie ze zrozumieniem	2
5.	Sprawdzian z lektury	2
6.	Kartkówka	2
7.	Wypracowanie domowe	2
8.	Sprawdzian z wiedzy o języku	2
9.	Aktywność	1
10.	Zadanie domowe	1
11.	Inne (np. recytacja, prezentacja, udział w akademii)	1

10. Zasady oceniania:

a) częstotliwość wystawiania ocen:

Uczeń otrzymuje minimum 4 oceny bieżące w semestrze z różnych form aktywności - po jednej ocenie z: pracy klasowej, kartkówki, odpowiedzi ustnej, pracy domowej

b) nieobecność na sprawdzianach z przyczyn losowych:

Prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie może jej napisać z całą klasą, powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym, licząc od dnia, w którym odbył się sprawdzian. Uczeń nieobecny na zapowiedzianym sprawdzianie zobowiązany jest do uzyskania oceny z materiału, który sprawdzian obejmował w formie ustalonej przez nauczyciela przedmiotu. Jeśli uczeń nie przystąpi do sprawdzianu w uzgodnionym terminie, otrzymuje ocenę niedostateczną.

c) poprawa oceny

Uczeń ma prawo do poprawy oceny z dwóch form aktywności w semestrze (np. z pracy klasowej, pracy domowej, odpowiedzi ustnej). Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio wpisuje się ocenę poprawioną.

d) oceny semestralne i roczne

Ocena klasyfikacyjna (średnioroczna i na koniec roku) nie jest średnią arytmetyczną, lecz średnią ważoną ocen uzyskanych w ciągu semestru (roku). Oceny bieżące mają różną wagę - najbardziej znaczące wskazują na poziom opanowania podstawowych umiejętności przedmiotowych, czyli tworzenia dłuższych samodzielnych wypowiedzi mówionych i pisanych dotyczących odczytywania tekstów kultury. Średniej ważonej przyporządkowuje się ocenę semestralną i roczną następująco:

Średnia ważona	Ocena
1,74 i poniżej	niedostateczny
od 1,75 do 2,74	dopuszczający
od 2,75 do 3,74	dostateczny
od 3,75 do 4,74	dobry
od 4,75 do 5,40	bardzo dobry
od 5,41	celujący

e) na podstawie ocen uzyskanych przez ucznia w I semestrze nauczyciel wystawia ocenę semestralną.

f) ocenę roczną wystawia się na podstawie ocen uzyskanych przez ucznia w II semestrze oraz średniej ważonej za I semestr liczonej wagą 5.

g) Na ocenę semestralną i roczną uczeń pracuje systematycznie

h) Nie ma możliwości poprawienia oceny semestralnej czy rocznej w wyniku jednorazowego przygotowania się z większej części materiału na tydzień przed klasyfikacją

i) zapowiedź sprawdzianów

O czasie, zakresie i formie sprawdzianów uczniowie są powiadamiani co najmniej na tydzień przed planowaną realizacją

j) nieprzygotowanie do lekcji

Uczeń raz w semestrze (przy 4 godzinach tygodniowo) lub dwa razy w semestrze (przy więcej niż 4 godzinach tygodniowo) ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, ale nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów i powtórzeń.

11. Sposoby powiadamiania ucznia /rodziców o postępach w nauce

Zgodnie z ZWO I LO w Ciechanowie.

12. Uzasadnienie oceny

Uczeń ma prawo uzyskać uzasadnienie oceny w formie pisemnej lub ustnej, w tym wyjaśnienie punktacji za pracę pisemną

13. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

W stosunku do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi obniża się wymagania w następujący sposób:

- Uczniowie mający opinię poradni psychologiczno - pedagogicznej zawierającą informację o dysgrafii lub dysleksji nie otrzymują,

- oceny z dyktanda
- Przy ocenie wypowiedzi pisemnych ww. uczniów nauczyciel bierze pod uwagę przede wszystkim wartość merytoryczną wypowiedzi oraz jej kompozycję i formę stylistyczną
- Przy ocenie wypowiedzi pisemnych uczniów posiadających opinię poradni psychologiczno - pedagogicznej o dysgrafii nie bierze się pod uwagę estetyki pisma

14. Ewaluacja przedmiotowego systemu oceniania

Ewaluacja przedmiotowego systemu oceniania jest dokonywana po każdej klasyfikacji na koniec roku.

15. Zasady przeprowadzania egzaminu kwalifikacyjnego i poprawkowego.

Ogólne zasady przeprowadzania egzaminu kwalifikacyjnego i poprawkowego zawiera ZWO I LO w Ciechanowie.

Egzamin kwalifikacyjny i poprawkowy z języka polskiego składa się z dwóch części: pisemnej i ustnej.

W części pierwszej - pisemnej, trwającej 90 minut, uczeń pisze wypracowanie na podstawie fragmentu tekstu literackiego – wybiera jeden z dwóch tematów zamieszczonych na karcie egzaminacyjnej przygotowanej przez nauczyciela przedmiotu.

W części drugiej – ustnej uczeń odpowiada na trzy pytania z wylosowanego zestawu egzaminacyjnego opracowanego przez nauczyciela przedmiotu. Egzamin trwa maksymalnie 30 minut, z czego 10 minut to czas na przygotowanie odpowiedzi przez ucznia.

Opracowali:

mgr Grażyna Czarnecka

mgr Irena Herman

mgr Magdalena Kołakowska

mgr Izabela Szymańska

mgr Marzanna Zmysłowska

mgr Marek Rutkowski

mgr Mariusz Stawicki